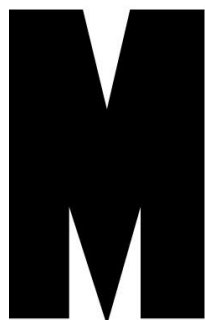

MUZEUM
sztuki
nowoczesnej
w warszawie

Parku Rzeźby. Rozdział X: Weneckie Biennale na Bródnie

23 czerwca – 1 lipca 2018

wernisaż: 23 czerwca, godz. 16.00

Pawilon Centralny przy Domku
Herbacyanym w Parku Bródnowskim

Dziesiąta odsłona Parku Rzeźby ma formę *biennale*: przez dziewięć dni, od 23 czerwca do 1 lipca 2018 roku całe osiedle Bródno pełni funkcję wystawy sztuki. Zamiast gotowego, materialnego dzieła sztuki widzowie otrzymują konceptualny „model do składania”, ekspozycję, której *mapa pokrywa się z terytorium*.

Współpracujący ze sobą artyści, Paweł Althamer i Goshka Macuga, zaproponowali nominowanie osiedla Bródno do rangi wystawy, wskazując na format *biennale*, czyli cyklicznej wystawy, z jakich słyną takie miasta, jak São Paulo, Berlin czy Stambuł. Althamer i Macuga koncentrują się na podkreśleniu specyfiki osiedla: zastanych sytuacji, obiektów, lokalnych inicjatyw, wynalazków, kolekcji, budynków i infrastruktury. Nazywają biennale „weneckim”, nawiązując do najbardziej znanego i najstarszego (powołanego w 1895 roku) cyklicznego wydarzenia artystycznego na świecie, jakim jest Biennale Sztuki w Wenecji.

Na mapie wystawy znajduje się ponad osiemdziesiąt miejsc, które wyłonione zostały wiosną tego roku podczas spacerów na Bródnie z lokalnymi ekspertami. Mieszkańcy zgłaszali również własne propozycje – do skrzynek pocztowych na całym osiedlu trafiły pocztówki zachęcające do współdziałania z hasłem: „Pokaż Bródno światu!”. Kolektywnie stworzony program Weneckie Biennale na Bródnie jest tylko jednym z wielu możliwych scenariuszy wędrówki po osiedlu. Wystawa ta nie ma na celu tworzenia wyidealizowanego, sentymentalnego obrazu osiedla, to raczej subiektywnie wybrana konstelacja rzeczy, przybliżająca ducha tego miejsca, jego ciągłej transformacji, współistnienia wielu na pozór niekompatybilnych elementów, usterek, śladów przeszłych oraz symptomów przyszłych procesów urbanistycznych i społecznych.

Program Althamera i Macugi wpisuje się w historię awangardowych eksperymentów artystycznych, opartych o decyzję powstrzymania się przed produkcją nowych dzieł sztuki, jak np. akcja *Happsoc I*, czyli „anektowanie” Bratysławy jako wystawy, ogłoszone w 1965 roku (również na dziewięć dni) przez artystów Alexa Młynarczyka, Stano Filko i teoretyczkę Zitę Kostrová. Wśród inspiracji i referencji zarówno współczesnych, jak i historycznych należałoby wymienić także badawczą działalność Center for Land Use Interpretation, legendarny esej „Spacer śladami monumentów w Passaic, New Jersey”

Roberta Smithsona z 1967 roku, Muzeum Społeczne (prowadzone przez Krzysztofa Żwirblisa), tekst „Manifesto for Maintenance Art” Mierle Laderman Ukeles, 1969, bezobiektywne, konceptualne Biennale de Paris XV (2006–08), programy fotograficzne Andrzeja Tobisa, Lali Meredith-Vuli czy Lary Almarcegui, archiwum Niewidzialnego Miasta czy takie, klasyczne już, eksperymenty z wystawiennictwem, jak „Grandfather: A Pioneer Like Us” Haralda Szeemanna z 1974 roku, gdzie kurator zaprezentował nieartystyczne obiekty należące do swojego pradziadka, uznanego fryzjera. W zamyśle Althamera i Macugi pobrzmiewa duch Josepha Beuysa, który w swoim wystąpieniu „I Am Searching For Field Character” (Szukam postaci pola, 1973), ogłosił: „każdy jest artystą”. Beuys nie miał na myśli tradycyjnego rozumienia profesji artysty i nie sugerował, że każdy człowiek na ziemi nosi w sobie potencjał stania się utalentowanym rysownikiem czy rzeźbiarzem. Zakładał jednak, że wszyscy możemy tworzyć i być artystami w swoich dziedzinach i nasycić twórczym pierwiastkiem zwykłe, codzienne czynności, tworzone przez nas przedmioty i relacje: można być artystką-samotną matką, artystą-działkowcem, artystką-kierownicą, artystką-urzędniczką etc. Zdaniem Beuysa wszyscy współtworzymy totalne dzieło sztuki, przekształcając warunki i struktury społeczne, w jakich żyjemy.

Miejsca wskazane jako część Biennale pogrupowane zostały wokół czterech dróg dojścia do osiedla – stających się automatycznie „ścieżkami tematycznymi” wystawy: nekropolii (wejście południowe: Cmentarz Bródnowski), obiektu-zagadki (od centrum osiedla: Park Bródnowski), transportu (wejście zachodnie: trasa od Ronda Starzyńskiego, przez byłe Bródno „kolejarskie”) i natury (wejście północno-wschodnie: Las Bródnowski). Wszystkie te trasy pełnią rolę tematycznych „tuneli”, kierując naszą uwagę ku wybranym fenomenom osiedla, jednocześnie pozwalając na włączenie do wystawy obszarów wychodzących poza granice Bródna.

Biennale na Bródnie jest podsumowaniem „lokalnych” wątków obecnych w twórczości Pawła Althamera. Artysta używa sztuki jako narzędzia do odkrywania surrealistycznego czy mistycznego charakteru przedmiotów z najbliższego otoczenia. Wystawa „Bródno” w Galerii A. R. przy Kinie Tęcza, 1997, powstała z obiektów znalezionych na osiedlu, stworzonych czy zmodyfikowanych przez sąsiadów Althamera. Artysta posługuje się też konsekwentnie spacerem (dryfem), jako medium, odkrywając świat z perspektywy przybysza, astronauty czy przedstawiciela „innego plemienia”. Swoją praktykę nazywa także „reżyserowaniem rzeczywistości”, a efekt końcowy tych działań „filmem w czasie rzeczywistym”.

Tymczasem Goshka Macuga posługuje się bardziej analityczną metodą pracy, opartą na „archeologii kultury” – każdy nowy projekt poprzedza dogłębными badaniami archiwalnymi, umiejscawiającymi jej realizację w szerszym kontekście, np. uwarunkowań ekonomicznych sztuki. Macuga tworzy instalacje, do których włącza również prace innych artystów, materiały archiwalne, obiekty znalezione, łącząc strategie artystyczne z kuratorskimi. Oboje artyści w delikatny, nie zawsze zauważalny sposób dokonują „zmian redakcyjnych” w wybranych lokalizacjach Biennale. Ekspozycja ta obejmuje wiele zastanych elementów osiedla: witryny sklepowe, boiska szkolne, dziury w ziemi, pompy, infrastrukturę targową, nieużytki, detale architektury, a nawet wnętrza firm i prywatnych mieszkań. Podczas Weneckiego Biennale na Bródnie użyte zostały tradycyjne narzędzia,

które używane są we współczesnym muzealnictwie, pozwalające na wyabstrahowanie z otoczenia i wyeksponowanie poszczególnych obiektów czy zdarzeń: katalog, podpis, oprowadzanie z przewodnikiem czy mapa. Kolejność zwiedzania, jak i selekcja miejsc, zależy od widza, wyposażonego w katalog z mapą. Podczas trwania Biennale Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie oferuje oprowadzania z przewodnikami, zarówno ze współpracownikami muzeum, na co dzień zajmującymi się edukacją i upowszechnianiem sztuki współczesnej, jak i z miejscowymi ekspertami, mieszkańcami Bródna. „Pawilonem Centralnym” Biennale jest Domek Herbaciany, rzeźba Rirkrita Tirivaniji w Parku Bródnowskim, która pełni funkcję informacyjną, centrum spotkań i dystrybucji obiektów i druków związanych z Biennale. Gospodarzem tego miejsca jest Michał Mioduszewski, artysta i autor koncepcji przekształcenia rzeźby w „najmniejszy dom kultury w Warszawie” w 2010 roku. w sezonie wiosenno-letnim w Parku działa też Oranżeria – sąsiedzka szklarnia, w której również odbywają się wydarzenia związane z Biennale, prowadzona przez animatorkę społeczną Iżę Kaszyńską.

Działania z ostatnich lat w Parku Rzeźby na Bródnie układają się w naturalną sekwencję zdarzeń: wierzymy, że sztuka staje się coraz bardziej częścią codziennego życia dla sąsiadów i przybyszy: wspólnym sadzeniem dębów, rewitalizacją ogrodu-rzeźby, piknikiem przy herbacianym domku, zbieraniem kamieni w trakcie bezcelowej wędrówki itd.

Doświadczenie osiedla Bródno w skali 1:1, takim jakim jest, bez idealizacji i retuszy, jest celem tegorocznej edycji Parku Rzeźby. Pozwalającą odkryć wystawę „używającą świata jako jego własnej mapy”.

Częścią jubileuszowego programu jest także współpraca z siostrzaną Srihattą – centrum sztuki i parkiem rzeźby w Sylhet w Bangladeszu, prowadzonym przez Samdani Art Foundation. Działalność parku została zainicjowana w 2016 roku instalacją „Rokeya” Pawła Althamera. W tym roku w Sylhecie powstanie rzeźba Moniki Sosnowskiej, na podstawie niezrealizowanego projektu dla Bródna z 2009 roku. Na Bródnie, podczas Biennale zostanie zainstalowany Pawilon Narodowy Bangladeszu.

Sebastian Cichocki, maj 2018

KOLOFON

Artyści:

Paweł Althamer, Goshka Macuga

Kuratorzy:

Sebastian Cichocki, Iza Kaszyńska

Współpraca:

Michał Mioduszewski

Pawilon Centralny, architektura:

Tomasz Świetlik

Produkcja:

Aleksandra Nasiorowska, Aniela Trojanowska

Menedżer projektu:

Julia Kern-Protassewicz

Identyfikacja wizualna:

Ola Jasionowska

Program edukacyjny „Park Rzeźby jest na Bródnie”:

Iza Kaszyńska, Marta Maliszewska, Marta Skowrońska-Markiewicz

Wolontariat – koordynacja:

Dominika Jagiełło

Promocja i komunikacja:

Iga Winczakiewicz, Anna Tryc, Kacha Szaniawska

Publikacja towarzysząca 10. edycji Park Rzeźby na Bródnie

Teksty: Olga Byrska, Sebastian Cichocki

Kwerenda: Aniela Trojanowska

Przekład: Arthur Barys

Redakcja i korekta: Meagan Down, Kacha Szaniawska

Projekt graficzny: Ola Jasionowska

Zdjęcia: Wojtek Radwański

Redaktorka prowadząca: Kacha Szaniawska

pawilony wystawiennicze:

Pawilon Bangladeszu | Diana Campbell Betancourt, Nadia i Rajeeb Samdani (Samdani Art Foundation)

Pawilon Białorusi | Julia Matea Petelska-Athamer, Dariusz Żukowski

kontakt dla prasy: Iga Winczakiewicz | iga.winczakiewicz@artmuseum.pl